

Силабус дисципліни «Ринок фінансових послуг»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Ринок фінансових послуг

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у фінансово-економічному та інформаційно-технологічному контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних робіт, розрахункових завдань і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати поняття ринку фінансових послуг, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та короткі аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час аналізу кейсів фінансового ринку та спільного пошуку рішень. - аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію про фінансовий ринок; - виділяти головне та узагальнювати результати фінансового аналізу; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності ринку фінансових послуг, його структури, функцій та ролі в економічній системі держави та у цифровому середовищі. Знання принципів функціонування фінансових посередників, їх організаційно-правових форм, інструментів та механізмів прийняття рішень на фінансових ринках. Здатність аналізувати сегменти ринку фінансових послуг: грошовий, кредитний, валютний, фондовий та страховий ринки. Знання основ фінансових технологій (FinTech), цифрового банкінгу, застосування інформаційних систем і технологій у наданні та споживанні фінансових послуг. - оцінювати стан ринку фінансових послуг за ключовими показниками; - визначати роль і функції фінансових посередників у національній економіці; - характеризувати сегменти ринку та їх регуляторну базу; - орієнтуватися в основах ціноутворення фінансових послуг; - застосовувати інформаційні системи та технології у сфері фінансових послуг.	Результати навчання Пояснювати сутність фінансових послуг та явищ: депозити, кредит, страхова премія, цінний папір, валютний курс, інвестиційний портфель, фінансовий ризик, FinTech-інструменти. Аналізувати основні показники функціонування ринку фінансових послуг для виявлення тенденцій та оцінки ризиків. Характеризувати організаційні форми фінансових установ та ринкову інфраструктуру, застосовувати методи оцінки ефективності фінансових послуг, визначати основні тенденції цифровізації та робити висновки щодо розвитку ринку. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері фінансових послуг України та ЄС. - пояснювати економічний зміст фінансових термінів і понять; - аналізувати структуру і динаміку сегментів ринку фінансових послуг; - визначати показники ефективності та ризикованості фінансових операцій; - застосовувати базові методи аналізу фінансових інструментів і послуг; - використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття обґрунтованих рішень.
--	---	---

Ринок фінансових послуг: сутність, структура та регулювання

Тема 1.1

Сутність і класифікація фінансових послуг.

Поняття фінансової послуги, ознаки та види. Ринок фінансових послуг як система. Фінансове посередництво: функції та значення.

Тема 1.2

Структура ринку фінансових послуг: грошовий, кредитний, валютний, фондовий та страховий ринки — характеристика сегментів, учасники, інструменти та взаємозв'язки.

Тема 1.3

Державне регулювання та нагляд за ринком фінансових послуг. Регуляторна архітектура України: НБУ, НКЦПФР. Законодавча база. Саморегулювні організації.

Тема 1.4

Фінансові технології (FinTech) та цифровізація ринку фінансових послуг. Цифровий банкінг, платіжні системи, відкритий банкінг, роль інформаційних систем і технологій.

Банківські та кредитні послуги

Тема 2.1

Грошовий ринок і банківські послуги. Депозитні та розрахунково-касові послуги банків. Цінні папери грошового ринку. Платіжна інфраструктура.

Тема 2.2

Кредитні послуги на фінансових ринках. Класифікація кредитних послуг. Кредити банків та небанківських установ. Державне та міжнародне кредитування.

Тема 2.3

Посередники кредитного ринку. Кредитні спілки, лізингові компанії, факторингові організації — класифікація, функції, особливості надання послуг.

Тема 2.4

Ризики банківських та кредитних послуг. Оцінка кредитного ризику, методи управління ризиками. Вплив цифровізації на кредитний ринок.

Фондовий, валютний та страховий ринки

Тема 3.1

Фондовий ринок та послуги з цінними паперами. Акції, облигації, деривативи. Фондові біржі, торгові платформи, інституційні інвестори. Електронні торги.

Тема 3.2

Валютний ринок та валютні послуги. Валютні операції, курсоутворення, хеджування валютних ризиків. Роль НБУ у регулюванні валютного ринку.

Тема 3.3

Страховий ринок і страхові послуги. Класифікація страхування, страхові продукти, тарифоутворення. Страхові компанії як фінансові посередники.

Тема 3.4

Ринок інститутів спільного інвестування (ІСІ) та пенсійних послуг. Інвестиційні фонди, НПФ, управління активами. Сучасні тенденції розвитку.

Інформаційні системи та технології на ринку фінансових послуг

Тема 4.1

Інформаційне забезпечення ринку фінансових послуг. Фінансові інформаційні системи, бази даних, аналітичні платформи (Bloomberg, Reuters, НБУ Open Data).

Тема 4.2

Платіжні системи та електронні гроші. Архітектура сучасних платіжних систем, криптовалюти, цифрові активи, CBDC. Безпека електронних розрахунків.

Тема 4.3

Big Data та штучний інтелект у фінансових послугах. Машинне навчання в скорингу, робо-радники, алгоритмічна торгівля, кіберзахист фінансових даних.

Тема 4.4

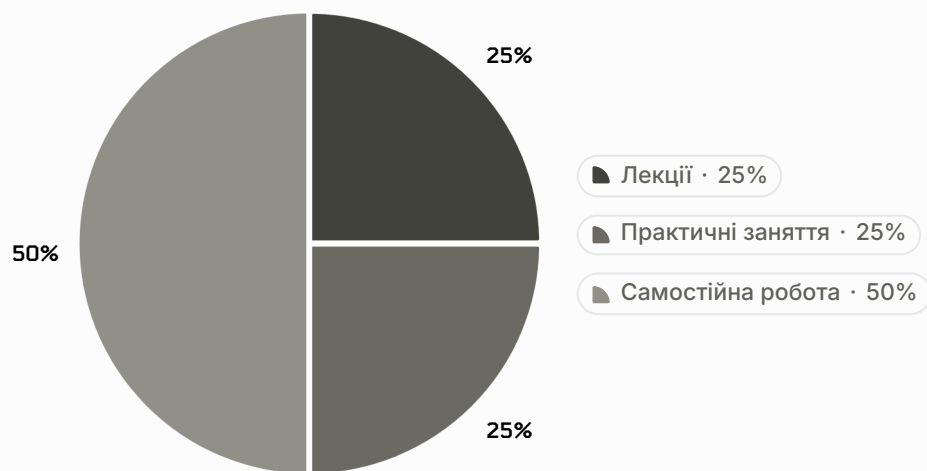
Глобальні тенденції та регулювання цифрового фінансового ринку. Директива PSD2, Open Banking, RegTech, SupTech. Перспективи розвитку в Україні та ЄС.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Сутність фінансових послуг	2	2	4
	Тема 1.2 — Структура ринку	2	2	4
	Тема 1.3 — Регулювання ринку	2	2	4
	Тема 1.4 — FinTech та цифровізація	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Грошовий ринок і банківські послуги	2	2	4
	Тема 2.2 — Кредитні послуги	2	2	4
	Тема 2.3 — Посередники кредитного ринку	2	2	3
	Тема 2.4 — Ризики кредитних послуг	2	2	3
Модуль 3	Тема 3.1 — Фондовий ринок	2	2	4
	Тема 3.2 — Валютний ринок	2	2	3
	Тема 3.3 — Страховий ринок	2	4	4
	Тема 3.4 — ІСІ та пенсійні послуги	2	2	3
Модуль 4	Тема 4.1 — Інформаційні системи	2	2	4
	Тема 4.2 — Платіжні системи та е-гроші	2	2	4
	Тема 4.3 — Big Data та ШІ у фінансах	2	2	4
	Тема 4.4 — Глобальні тенденції та RegTech	2	2	5
Разом		30	30	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач, робота з фінансовими даними
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з фінансовими джерелами та аналітичними системами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з ринку фінансових послуг (Слав'юк, Глущенко; Еш; Борисюк та ін.), нормативно-правовими актами (Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Закон «Про банки і банківську діяльність»), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи до трактування явищ фінансового ринку, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Національного банку України (bank.gov.ua), НКЦПФР (nssmc.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Міністерства фінансів (mof.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua). Аналіз статистичних звітів щодо стану ринку фінансових послуг, динаміки активів банків, страхових компаній і фондового ринку, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними фінансовими джерелами та інформаційна грамотність у сфері фінансів.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань із оцінки сегментів ринку фінансових послуг (кредитного, фондового, страхового, валютного); розрахункових завдань щодо визначення ставок, тарифів, дохідності фінансових інструментів; прикладних завдань — розробка схем інформаційних систем для фінансових установ, аналіз платіжних сервісів, порівняльний аналіз FinTech-продуктів. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати отримані результати та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розв'язання; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул і базових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне аналітичне завдання або реферат, що охоплює теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз показників ринку фінансових послуг). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — письмова/тестова робота. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Ринок фінансових послуг» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях. Такий підхід сприяє глибшому розумінню фінансових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань з використанням ІТ-інструментів.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із практики фінансового ринку; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних ситуацій на ринку фінансових послуг України; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки щодо поведінки фінансових посередників.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення дохідності цінних паперів, страхових тарифів, кредитних ставок, валютних позицій); відпрацювання алгоритмів розв'язання.
Дискусії Обговорення актуальних проблем фінансового ринку України (цифровізація, регуляторні зміни, FinTech-тренди); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Закону про фінансові послуги, Закону про банки і банківську діяльність, нормативних актів НБУ та НКЦПФР; формування навичок роботи з правовою базою ринку.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою ринку фінансових послуг; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації фінансової інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 123 "Комп'ютерна інженерія".		

Рекомендована література та ресурси

1. Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. — Київ : НаУКМА, 2022. — 206 с.
2. Еш С. М. Ринок фінансових послуг : підручник (затверджений МОН України). — Київ, 2022.
3. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
4. Борисюк О., Дацюк-Томчук М., Ліповська-Маковецька Н. Імперативи розвитку фінансового ринку України в умовах цифровізації. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. — 2022.
5. Татарин Н., Половко Д. Фінансовий ринок України: аналіз сучасного стану, загрози, проблеми та перспективи. Галицький економічний вісник. — 2023. — № 4(83).
6. Кравчук Н., Луцишин О. Фінансовий ринок України під час війни: реалії функціонування. Світ фінансів. — 2022. — № 4(73).
7. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
8. Особливості розвитку фінансового ринку України під час війни. Економіка та суспільство. — 2024. — № 60. — DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-76>
9. FinTech та цифрові трансформації на фінансовому ринку. Ефективна економіка. — 2023. — № 4.
10. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
11. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
12. Закон України «Про страхування» (нова редакція). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
13. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
14. Закон України «Про кредитні спілки» від 14.07.2023. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
15. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. НБУ, серпень 2023. — URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf
16. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. — URL: <https://nssmc.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
19. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
23. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
24. Офіційний сайт НБУ — Open Data Portal. — URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic>
25. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>